

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Problém zařazování batolat do zařízení denní péče v ČR

Autor práce: Lenka Neuhöferová

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Adam Mackerle

Datum: 6. 5. 2018

Práce paní Lenky Neuhöferové s názvem „Problém zařazování batolat do zařízení denní péče v ČR“ má 115 normostran, což značně přesahuje zadané rozmezí 70–90 normostran. Formální stránka je celkově vyhovující, až na to, že autorka se v psaní bibliografických odkazů neřídí Metodickou pomůckou. Může autorka uvést pádný důvod, proč se touto Metodickou pomůckou neřídila? Nejde jen o to, proč nevolila doporučené varianty (např. oboustranný tisk, řádkování 1,0 apod.), nýbrž proč volila zcela odlišné a v Metodické pomůcce neuvedené psaní bibliografických záznamů?

Práce je rozdělena do tří velkých kapitol, z nichž každá se zabývá zvoleným problémem z jiného úhlu pohledu: zařazování batolat (tj. dětí do 3 let věku) do zařízení denní péče z pohledu dítěte (tj. vývojové psychologie, psychických potřeb dítěte a socializace dítěte), z pohledu příslušných zařízení denní péče a konečně z pohledu zájmů státu a rodinné a sociální politiky. Toto dělení je srozumitelné a ukazuje na komplexnost problému a jeho různé stránky. Text jednotlivých kapitol je celkově čitelný a srozumitelný, autorka popisuje ty aspekty, které jsou pro rozhodování o umístění batolete do zařízení denní péče důležité, ačkoli se někdy opakuje (v tomto ohledu mohla být práce kratší při zachování stejného obsahu, zvláště má-li nadlimitní počet stran, viz níže). Z tohoto hlediska je práce v pořádku a je to její hlavní pozitivum. Škoda je, že celkový závěr (str. 87–91) zůstává u rozlišení tří hlavních částí, a obsahuje tedy závěr jednotlivých částí, nikoli však celkové vyhodnocení. Autorka tím fakticky zůstala u tří samostatných dílčích prací bez celkového shrnutí.

Celkový dojem plynulého textu je na různých místech narušován nesrozumitelnými výrazy, zmatečnými výroky, kategorickými (a ne zcela pravdivými) tvrzeními či odporováním si. Např. na str. 23 autorka píše, že v předchozích kapitolách byly analyzovány „názory rozličných autorů na problematiku zařazování batolat do institucionálního zařízení denní péče“, ve skutečnosti však se tyto kapitoly zabývaly spíše pohledem různých autorů na psychický vývoj dítěte; o názorech citovaných autorů na zařazování dětí do zařízení se nehovořilo. Na str. 41 autorka píše, že se zaměříme „na vývojovou psychologii z hlediska zařazování batolat do zařízení denní péče“, ve skutečnosti je to však obráceně, zaměřuje se na zařazování batolat z hlediska vývojové péče. Na

str. 52 si autorka odporuje, když nejprve píše o tom, jak jsou pracovníci v zařízeních vzděláváni apod. (dva odstavce, první z nich začíná „Nynější vývoj mateřských škol“), a poté si stěžuje na jejich nepřipravenost a nedovzdělanost. Autorka má pravděpodobně na mysli jejich neproškolenost pro specifické potřeby dané jiným věkem dítěte, nicméně to není jasně řečeno a čtenář zůstává poněkud zmaten. Na str. 59 autorka začíná činit závěry, které však patří na mnohem pozdější místo v práci; ukazují spíše, stejně jako i na dalších stránkách práce, že autorka se dívá na zařazování batolat do institucionálních zařízení denní péče spíše opatrně a kriticky. Co má autorka na mysli rokem 1989 na str. 76 (druhý řádek na stránce)? Je to rok onoho přenesení péče? Potom nelze hovořit o postkomunistickém modelu; tento rok byl stále ještě rokem komunistické vlády. Na str. 55 se autorka na začátku kap. 2.2 opakuje – píše totéž, co zaznělo v 2.1.4.1.

Autorka se na několika místech vyjadřuje hodně obecně, její tvrzení jsou klišé a nepřesná, což neodpovídá očekávání u diplomové práce. Nemístně kategorické tvrzení na str. 22 říká, že „pokud není matka přítomna, je chování batolete vždy rozdílné v kvalitě prožívání, je více plačtivé, méně se zajímá o hru, je méně radostné apod.“ Zavádějící je ono „vždy“ – co opravňuje autorku k takovému zobecnění? Osobně znám minimálně jeden případ, kdy tomu tak nebylo. Podobně na str. 70 autorka tvrdí, že „ženy mají ve svém hodnotovém žebříčku vždy na prvním místě potřeby rodiny.“ Na základě čeho to autorka tvrdí? Obávám se, že to zdaleka není pravda. Na str. 73 autorka píše, že „ve srovnání se zahraničím má Česká republika nejdelší období, ve kterém mohou rodiče čerpat nárok na peněžitou dávku v mateřství.“ Je toto tvrzení opravdu výsledkem srovnání České republiky se všemi ostatními zeměmi světa? Autorka možná přebírá tvrzení ze sekundárních zdrojů, nicméně i zde je třeba se zamýšlet nad tvrzením daných autorů – opravdu to, co tam autorka našla (pochází-li to odtud), toto tvrzení umožňuje, případně jak ho citovaní autoři podkládají? Může to autorka nějak doložit při obhajobě a vysvětlit?

Čtivost práce narušuje místy i špatný styl či z hlediska českého jazyka nesrozumitelné vyjadřování. Autorka často spojuje do souvětí samostatné věty, které nespojuje žádnou spojkou (např. str. 25, druhý odstavec; jde o relativně častý jev), což je velmi rušivý a v psaném textu nevídaný jev. Autorka používá neexistující slovesa (např. „poklesat“ na str. 21) či neexistující předložkové vazby („To vypovídá na nesoulad“, str. 76); autorka místy zápasí se skloňováním (zájmeno „tentýž“ na str. 9; participia na str. 12 či 15, 24, 25). Autorka na str. 11 píše o situaci „u dvanácti až osmnácti měsíčních dětí“, ovšem má patrně na mysli situaci u „dvanáctiměsíčních až osmnáctiměsíčních dětí“. Obě vyjádření jsou z hlediska českého jazyka v pořádku, ale říkají každé něco zcela jiného. Práce obsahuje i chyby vyložené pravopisně, zvláště časté chyby v interpunkci, sporadicky i v psaní i/y (s. 11) apod. Konečně autorka chybí i v názvu druhu opic („makak Rézus“ – v češtině se píše zásadně „makak rhesus“; uvedený pravopis je slovenský).

Vedle výše zmíněných chyb jazykových a stylistických se vyskytuje ještě jedna, mnohem závažnější chyba, a to je způsob práce s odbornou literaturou. Na několika místech autorka neuvádí použité zdroje. Na str. 10 autorka hovoří o Splavcové a Kropáčkové, nicméně neuvádí použité zdroje; v nejbližším odkaze uvádí Ottu Čačku. Na str. 54 autorka hovoří opět o Splavcové

a Kropáčkové, ovšem znovu neuvádí, odkud tyto informace čerpá. Na str. 57 chybí odkazy na zdroje zcela, až na jeden odkaz, který se nachází v průběhu posledního odstavce (pozn. č. 120). Jestliže tento odkaz patří ke všemu výše napsanému v této kapitole, je to řešeno velmi nešťastně a nesrozumitelně. Totéž platí pro str. 65 a 66: Odkud pochází tvrzení, že „Od konce 60. let začíná být manželství napadáno jako instituce, která neposkytuje ženám rovnoprávnost“? Jak to autorka doloží? První odkaz na zdroj je až o několik odstavců níže a je to odkaz na úhrnnou rozvodovost dle Českého statistického úřadu. Jestliže dané tvrzení pochází z toho zdroje, nechť to autorka doloží u obhajoby. Jestliže ne, jak své tvrzení doloží? Použila-li jiné zdroje, proč je neuvádí? Podobně chybí zdroje u odstavců začínajících „Postupně“ a „Od roku 1964“ na str. 66, o tvrzení, že „individualismus dále roste. Základní buňkou společnosti již není rodina, je to jednotlivec. Žena se stává rovnoprávným autonomním právním subjektem“, ani nemluvě. Toto zacházení s prameny vrhá na celou práci velmi vážný stín: Co všechno vlastně pochází v práci z neuvedených zdrojů? Může se čtenář spolehnout, že to, co zde čte, opravdu nalezne tam, kde autorka tvrdí, že to nalezla?

Autorka dále ukazuje, že netuší, jak správně uvést autora článku či kapitoly v kolektivní monografii, což je v případě diplomové práce na pováženou. Na str. 74 autorka hovoří zcela nešťastně o „Článku publikovaném na stránkách ČSÚ vydaném v odborném časopise Demografie“, aniž by uvedla jeho název, jméno autora či snad i strany (jde o tištěný, stránkovaný text), a to ani v pozn. pod čarou, ani v seznamu literatury na konci práce. Stejně tak k tomuto článku přistupuje v dalších částech práce (článek je pro ni významným a opakovaně používaným zdrojem). Přitom na str. 72 téměř mimochodem prozrazuje, že zná jméno autorky (Sylva Höhne). Autorčin způsob zacházení s tímto zdrojem je přinejmenším zarážející. V diplomové práci by se něco takového nemělo vůbec objevit. Podobně když na různých místech autorka cituje knihu Sirovátky a Hory, neuvědomuje si, že se jedná o kolektivní monografii a měla by citovat skutečné původce jednotlivých kapitol, které využívá, nikoli paušálně editory monografie. Domnívám se i zde, že u diplomové práce je toto neodpustitelná chyba. Do třetice je třeba zmínit, že na str. 72 autorka přebírá odkaz na literaturu, aniž by si to pravděpodobně uvědomila, a činí vlastní text nesrozumitelným. Píše doslova: „ve své publikaci Sylva Höhne cituje MPSV (rok 2016 a:1), kdy...“ Co je oním záhadným „MPSV (rok 2016 a:1)“, se čtenář z této práce nedozví. Musí jít do zdrojového textu (který je zrovna nešťastnou náhodou oním dobře utajovaným článkem bez uvedeného názvu, autora a stran), aby se dozvěděl, že jde o bibliografický odkaz na „MPSV. 2016a. Odborná komise pro rodinnou politiku. Mandát a zápisy z jednání“ dostupný na stránkách <https://www.mpsv.cz/cs/21022>. Autorčin způsob práce působí dojmem, že nemá tušení, co vlastně zpracovává, co cituje a kdo je skutečným původcem přebíraných informací. Ukazuje to na autorčinu základní neznalost práce s literaturou, která způsobuje, že její text je místy obtížně srozumitelný. Opět zdůrazňuji, že u diplomové práce jde o neodpustitelnou chybu.

Celkové hodnocení

Celkově na první přečtení dobrý dojem z práce je na různých místech více či méně narušován výše zmíněnými problémy a nedostatky. Vzhledem k povaze ne zcela přesného vyjadřování a zvláště ke způsobu práce s prameny a občasně nekritické vyjadřování jsem přesvědčen, že práci nelze hodnotit lépe než „velmi dobře“.